

ПЕРСОНАЛІИ

70-річчя
професора

В.О. ПОКРОВСЬКОГО

21 лютого 2009 року виповнилося 70 років доктору фізико-математичних наук, професору Покровському Валерію Олександровичу, провідному спеціалісту в галузі наукового приладобудування та застосування мас-спектрометрії до вивчення біомолекул на поверхні наноструктурованих систем.

Валерій Олександрович Покровський народився в місті Новоград-Волинському в сім'ї службовців, його батько Покровський Олександр Іванович загинув смертю хоробрих під Полтавою на початку Великої Вітчизняної війни. 1956 року юнак закінчив київську середню школу № 24 з золотою медаллю, а 1962 року – радіофізичний факультет Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка за фахом радіофізик (електроніка). З 1960 року працював в Інституті фізичної хімії ім. Л.В. Писаржевського АН УРСР у першій в Україні мас-спектрометричній лабораторії, закінчивши аспірантуру під керівництвом академіка О.І. Бродського і професора І.В. Гольденфельда. Серед його вчителів були також провідні мас-спектрометристи В.Т. Черепін, В.Л. Тальрозе, Л.Н. Галль. Наукова доля Валерія Олександровича складалася таким чином, що захисти його дисертацій відбувалися поза межами України. В 1974 році він захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата фізико-математичних наук (хімічна фізика) за темою «*Механизм полевой ионизации*» в Інституті хімічної фізики АН СРСР (м. Москва), а в 1990 році отримав ступінь доктора фізико-математичних наук (фізика приладів та автоматизація наукових досліджень) за дослідження «*Десорбционная масс-спектрометрия и ее применение в химии поверхности*» в СКБ Аналітичного приладобудування АН СРСР (м. Ленінград).

З 1985 року В.О. Покровський працює в Інституті хімії поверхні НАН України ім. О.О. Чуйка, втретє займаючи посаду заступника директора Інституту з наукової роботи (21.10.1991 – 31.03.1993, 15.07.2002 – 31.12.2004, 11.01.2008 по теперішній час). Він також очолює відділ мас-спектрометрії нанорозмірних систем і лабораторію «Центр МАЛДІ», що є Центром колективного користування для установ Національної Академії та інших наукових і навчальних закладів України.

Під керівництвом В.О. Покровського захищено шість кандидатських дисертацій. 2003 року він отримав атестат професора за фахом «хімія поверхні». З липня 2007 року В.О. Покровський – член спеціалізованої Вченої ради Д 26.21001 при ІХП, а з липня 2003 по червень 2006 року – заступник голови цієї ради.

В.О. Покровський автор і співавтор понад 200 наукових статей у реферованих журналах і 10 авторських свідоцтв, один із засновників української школи польової мас-спектрометрії.

Початок наукової діяльності Валерія Олександровича пов'язаний з вивченням механізму та застосуванням польової іонізації і польової десорбції для дослідження органічних біологічно активних молекул (1964 – 1988). Отримані в цій царині результати узагальнені в монографії «*Фізичні основи польової мас-спектрометрії*», яка була написана в співавторстві з Е.Н. Королем, В.В. Лобановим і В.А. Назаренком (1978). В період 1986 – 1990 рр. ним разом зі співробітниками було сконструйовано, виготовлено і застосовано для наукових досліджень нове мас-спектрометричне обладнання та опублікована низка робіт та огляд «*Бомбардировка быстрыми атомами: метод и его применения*» Теорет. и эксперим. химия. – 1987. – Т. 23, № 1 (разом з В.В. Мосінім).

Після переходу в Інститут хімії поверхні зріс інтерес В.О. Покровського до вивчення явищ і процесів, безпосередньо пов'язаних з хімічними реакціями, що відбуваються на поверхні дисперсних твердих тіл, за допомогою температурно-програмованої десорбційної мас-спектрометрії. Перспективи цього напрямку були окреслені в роботі Чуйко А.А., Назаренко В.А., Покровського В.А. «*Десорбционная масс-спектрометрия и ее применения в химии поверхности*» (Вісник АН УРСР. – 1989. – Т. 10), а результати узагальнені в докторській дисертації. З 2005 року під керівництвом В.О. Покровського в Інституті проводяться роботи по застосуванню метода МАЛДІ МС та інших споріднених методів для вирішення актуальних проблем хімії поверхні наноструктурованих систем, в першу чергу терморозширеного графіту, змішаних оксидів та хімічно модифікованого кремнію.

2007 року Президія НАН України присудила В.О. Покровському премію О.І. Бродського за цикл наукових праць «*Медицина нанодисперсного кремнезему*», а нещодавно Президія НАН України нагородила його Почесною грамотою за багаторічну плідну працю та вагомі здобутки в науковій та науково-організаційній діяльності.

Чуйність, делікатність, доброзичливість та шанобливе ставлення до колег є заходами непересічного адміністративного таланту ювіляра, що багато в чому створює сприятливу атмосферу для творчої і повсякденної діяльності колективу Інституту.

Наукова громадськість, колеги та співробітники Інституту щиро здоровлять шановного Валерія Олександровича, бажають йому міцного здоров'я, життєвих радощів і нових творчих здобутків.

Редколегія